

1 Pita

Nəkwəkwə yame Pita rimməkupən mirai

Nəgkiarien kwəkwə kape nəkwəkwə e 1 Pita

? Pa rimirai nəkwəkwə e? Pita rimirai nəkwəkwə e.

? Rimirai ramvən kimi nipa? Rimirai ramvən kimi nəməhuak yamə mine kisarə ye tanə minə e Pontas mine Galesia mine Kapadosia mine Tarki mine Bitinia. Taktəkun ai, kamni kwənmhaan piəpiə a kimə Tarki.

? Nimraghien rimmhawor pən iran mine ye nipig rimirai? Ye nipig a, yamehuə kape Rom, nhagin e Nero, ramoriah pik niməhuak minə. Mivəhsi-pən narpinien kimi nəməhuak minə tiksın, mhopni tiksın. Mərig ripəh nuhyen Pita.

? Rimirai nəkwəkwə e tuk naha? Pita rorkeikei mə tukrivəh-si haktə nərigien kape nəməhuak yamə mine kasərig nəməhəyen. Morkeikei mə tüksərer tim tim ye kapəriə nhatətəyen kini misor norien yame rhuvə, nar apnapig tukmə nahasien ramvən tuk əriə.

Pita ramokrən huvə irəriə

¹ Yo Pita, yo aposol kirik kape Yesu Kristo. Yakamni-pre rhuvə tuk əmiə yamə mine nakasarə ikin minə fam apa ye provins minə e Pontas mine Galesia mine Kapadosia mine Tarki mine Bitinia. Kughen rimirpen ta əmiə;

iməmiə ikin pəh nien mə ye tokrei tanə e, mərig kimia yepsipis əmə eikin e.

² Kughen Rımtawə rimirpen əmiə meinai, apa kupən, in rımini kafan nərigien məərəhu, kini muirkun ta swatuk minə fam kape nimraghien kapətawə. Kini Nanmin Kafan rımnərəhu karin əmiə mə kafan narmamə minə, mə taksor nəkwai Yesu Kristo, kini nitawin rəspir əmiə ye norien has minə kapəmiə.

Pəh Kughen tukrautə ehuə pre kin kafan nihuvəyen mine nəmərınuyen kimi əmiə.

Pəh khani vi vi Kughen meinai tuksarə rerin ye rao ye neai

³ Pəh khani vi vi Kughen yame In Kughen mine Rim Yesu Kristo Yermaru kapətawə! Kughen rikin rehuə rehuə tuk ətawə, In rımnor ətawə kwəsarha min ye nimraghien vi, kini kitawə kasərəhu-pən tim tim kapətawə nərigien iran. Ror məkneikin meinai Yesu Kristo rıminragh min ye nimhəyen kafan.

⁴ Kini ye nimraghien vi e, kitawə kamhawəh narımnar huvə minə apa ye rao ye neai yame Kughen rımnərəhu karin mə kapətawə. Kini nar a to rıpəh nahasien, mıpəh nimətıtien, kini mıpəh nirkəkien.

⁵ Ye nhatətəyen kapətawə, nəsaninien kape Kughen rhotkimkimin ətawə meriaji Kughen tukrivəh miragh ətawə. Kini ye Nıpig Kwasig, Kughen tukrhajoun narmamə mə In ruəvəh miragh ta ətawə.

⁶ Rikimiä tukragien pik tuk nar e, nar apnapig tukmä nipig autän pisin pisin minä kamhauə pawk ye kapəmiä nimraghien. Mərig kamhauə tuk nipig kwakwə əmə.

⁷ Nipig autän minä a kwənhauə mə narmamə tuksəm nhatətəyen kapəmiä mə ?nakasərer tim tim uə? Aean e gol ramser-ser, in nar kirik yame nap raməs-ta nəmtəyen iran. Kini ye norien kirikianə əmə min, nipig autän minä kisəmhen kin nap yame raməs-ta nəmkimikien ye kapəmiä nhatətəyen. Nhatətəyen in rapita aean e gol. Kini Kughen tukrini vi vi əmiä tuk nhatətəyen kapəmiä, mivəhsi-haktə nhagmiä, mivəh-si-pre nisaiyen ehuə kimi əmiä ye nipig yame Yesu Kristo tukruə iran.

⁸ Nimnhapəh nisəm-pakw-əyen Yesu Kristo mərig naksorkeikei In. Kini nakhapəh nisəm-pakw-əyen In ai taktəkun, mərig nakashatətə iran. Kini rikimiä rukwar kin nagienien yame in rhuvə pik mapita. To nakhani nəgkiarien kirik, mərig to rapəh neriajien nagienien kapəmiä.

⁹ Rikimiä ramagien məkneikin meinai kimiä nakwənhawəh nar e yame nimisərəhu-pən nərigien kapəmiä iran, in e mə Kughen tukrivəh miragh kapəmiä nimraghien.

¹⁰ Profet kupən minä kimnhani-ərhav mə Kughen tukrivəhsi-pre nihuvəyen kimi əmiä, kini misarkut pik mə tukharkun-ru swatuk yame Kughen tukrivəh miragh narmamə iran.

¹¹ Nanmın kape Kristo raməmır irəriə mamhajoun əriə kin nəmhəyen yame Kristo

1:6: Jem 1:2; 1 Pita 5:10 **1:7:** Prov 17:3; Sek 13:9; Mal 3:3; Jem 1:3 **1:8:** Jon 20:29; 2 Kor 5:7 **1:10:** Mat 13:16-17

tukrərig ye nīpran, kini ai, Kughen tukripi-vəhsi-haktə In. Mərig profet kupən minə kimisarkut mə tukharkun swatuk yame narimnar minə a tukhauə iran, mine nīpig atuaturuk yame tukhatərhav-pə iran.

¹² Mərig Kughen rimnhajoun profet kupən minə mə narimnar minə a kimnhani-ərhav ye nīkarin kape Kristo tukhapəh nhatərhav-pəyen ye nīpig kapəriə, mərig tukhatərhav-pə ye rao e kasarə iran ai taktəkun mine. Kini taktəkun ai, narmamə kamhani-ərhav nəgkiarien kape Nəvsaoyen Huvə kimi əmiə ye nəsaninien kape Nanmin kape Kughen yame ramsi-pən ye rao ye neai. Kini narimnar minə a khahuvə pik, ror məkneikin mə agelo minə min kwəsorkeikei mə tuksəm mharkun narimnar yamə mine kimnhatərhav-pə.

Nimraghien yame ratuaturuk

¹³ Ror pən, nətərigien kapəmiə tukriskai tuk norien wok. Takasarha huvə tuk nimraghien kapəmiə. Misərəhu-pən tim tim nərigien kapəmiə ye nihuvəyen yame Kughen tukrautə-pre kin kimi əmiə ye nīpig yame Yesu tukrirerig-pə min iran.

¹⁴ Sor nəkwai Kughen ramhen kin yame kwa-jikovə huvə minə kasor nəkwai rimriə minə mine nisiriə minə. Kupan, nimnhapəh nharkunien nəfrakisien kape Kughen, masor norien has yamə mine rikimiə atuk əmə rorkeikei. Mərig taktəkun ai, takhapəh niseighanien kin norien minə a mə tukhavi-ta min nətərigien kapəmiə.

¹⁵ Kughen e yame rimnokrən kin əmiə, In ramərhakə matuaturuk. Kini ye norien kirikianə,

norien minə fam yamə mine nakasor, tukasəkeikei misatuatuk

¹⁶ meinai Nəkwəkwə Kape Kughen ramni mimə, “Takasəkeikei misəmərhakə misatuatuk meinai Yo, yakamərhakə matuatuk.” (*Lev 11:44, 45; 19:2; 20:7*)

¹⁷ Kughen tukmə raməkir narmamə In rapəh norien ror pisin kimi narmamə tiksın. Ror məkneikin, tukmə naksokrən pawk kin In mə Rimimiə, mərīg ye nımraghien kapəmiə ye tokrei tanə e, takasəkeikei mhasiai huvə In, misarə ye tokrei tanə e rəmhen kin yepsipis minə əmə tiksın

¹⁸⁻¹⁹ meinai nakwənharkun mə pəh nien mə Kughen rimnarpin nımraghien kapəmiə kin narimnar yamə mine tukharkək tuk nipig kirik rəmhen kin gol uə silva; mərīg rimnarpin nımraghien kapəmiə kin nitaw Tini Keikei Yesu Kristo, yame In rəmhen kin kwaji sipsip huvə kirik yame nəmkimikien rirkək əfrakis iran. In rimirisin əmiə ye nımraghien yame rahas yame kapəmiə kaha minə kimishajoun əmiə kin kupən.

²⁰ Kughen rimirpen ta Kristo apa kupən, ye nipig yame ripəh nor-hanəyen tanımtanə; mərīg taktəkun ai, kwənhauə ipakə tuk Nipig Kwasig, kini Kughen rimnor əpu In, mə tukruə miwəhsi-pre nihuvəyen kimi əmiə.

²¹ Nakwənharkun Yesu Kristo, ror məkneikin mə nakshatətə ye Kughen yame rimivəh miragh In ye nımhəyen kafan, kini miwəhsi-haktə In miwəhsipən nehuəyen kimin. Ror məkneikin, takshatətə ye

Kughen misərəhu-pən tim tim kapəmiə nətərigien iran.

²² Nakwəsəri-pən nəgkiarien əfrakis, kini mīwəsəspir kapəmiə nīmraghien ruauə mivi. Kimiə nakwənhauə mwəsorkeikei kimiə minə tiksın. Kini takasəkeikei misorkeikei əmiə minə yerkimia minə fam.

²³ Meinai nəgkiarien a rımnor əmiə nakwəsarha vi ta; nīmraghien vi a, infamien rirkək. Meinai nəgkiarien kape Kughen tukraməmır kape rerin, to rıpəh nirkəkien tuk nıpig kirik.

²⁴ Kini Nəkwəkwə kape Kughen ramni mımə, “Narmamə m-fam kisəmhen əmə kin mənvhirik, Kini nihuvəyen fam kapəriə kisəmhen əmə kin jihi nai.

Mənvhirik tukrimsiə, kini jihi nai tukrəsaah,

²⁵ məriğ nəgkiarien kape Yermaru ramarə kape rerin.” *(Aes 40:6-8)*

Kini in e nəgkiarien kape Nəvsaoyen Huvə yame narmamə kwənhani-ərhav-pre ta kimi əmiə.

2

¹ Ror pən mə takasəkeikei misəpəh norien minə e ye nīmraghien kapəmiə, rəmhen kin: norien m-fam kape nor-ahas-pənien kimi narmamə, mine norien minə fam kape neikuəyen, mine nini-pikien əmə nar, mine jalus, mine norien m-fam kape nini-hahyen narmamə.

² Takasəkeikei misorkeikei pik nəgkiarien kape Kughen yame rəmtir huvə, rəmhen kin yame kwa-jikovə əmtəmtə ramasək tuk nəmahyen. Meinai

1:21: Jon 14:6; Rom 5:1-2
Efes 4:22; Jem 1:21

1:22: Jon 13:34; Rom 12:10

2:1:

Kughen rīmivəh mīragh əmiə, takasəkeikei misən nəgkiarien kafan misēihuə kīn.

³ Kīmiə nakwəsəm əpu norien kape Kughen Yer-maru mharkun mə In rhuvə pīk; rəmhen kīn yame nakwəsən əsigəvin nəviginien kīrik, mharkun mə in rhekin pīk.

Səpaag yame ramraptərəkin nimə kape Kughen, ramragh

⁴ Kughen rorkeikei mə tukrivhirəkin kafan kīrik nimə kīn ətawə narmamə mīnə, kīni mīrpen Səpaag ye nimə kīrik yame narmamə kīmisarakikīn ta, mərig in Səpaag huvə kīrik yame Kughen tukrəkīr məkupən. Kīni tukmə nakhauə ye nhatətəyen kapəmiə tuk Səpaag e Kristo,

⁵ kīmiə mīn naksəmhen kīn səpaag yame ramragh, yame Nanmīn kape Kughen rīmnəkīr mavhirəkin kafan kīn nimə. Kīni Nanmīn kape Kughen raməmīr irəmiə, nakasofugin ye Yesu Kristo masor narīmnar yame Kughen rīkin ragien tukun, rəmhen kīn yame pris yame rəmrhakə rawəhsi-pən sakrefaes kīmi Kughen, rīkin ramagien tukun.

⁶ Rəmhen kīn yame Nəkwəkwə kape Kughen rīmīni kupən mīmə,

“Səmru. Yīmnekīr Səpaag ye nimə kīrik apa Saeon* ,

In səpaag huvə kīrik yame yīmīrpen.

Səpaag e kape nīraptərəkinien nimə,

2:3: Sam 34:8 **2:5:** Rom 12:1; Efes 2:21-22; Rev 1:6 * **2:6:** Saeon, nhag pīsīn e Jerusalem.

kini narmamə yamə mine kishatətə iran, to
nɪpɪg kɪrɪk khapəh nɪsaurɪsɪen tukun.” (*Aes*
28:16)

⁷ Səpaag e rhuvə tuk əmiə yamə mine
nakashatətə iran. Mərig narmamə yamə mine
kxapəh nɪshatətəyən iran, Səpaag e tukror-pən
əriə rəmhen kɪn yame Nəkwəkwə Kape Kughen
rɪmɪni kupən mɪmə,

“ Səpaag e, yame narmamə kape nəvhɪrəkɪniən
nɪmə kɪmɪsarakikɪn,
mərig Kughen rɪmnor in ruauə Səpaag huvə
yame tukrəkɪr məkupən. (*Sam 118:22*)

⁸ Kɪni Nəkwəkwə kape Kughen rɪmɪni kupən
mɪmə,

“Səpaag e tukror narmamə kamharəh-pɪkɪn,
kɪni In Səpaag yame tukror narmamə
kamhamɪr.” (*Aes 8:14*)

Iriə kamharəh-pɪkɪn səpaag e meinai kɪmɪsəpəh
nəgkɪariən kape Kughen. Kɪni in e nərigiən
kɪrɪk kape Kughen yame rɪmɪni mə iriə tukhamɪr
məknakɪn.

⁹ Mərig Kughen rɪmɪrpen ta əmiə mə kafan
mɪnə, kɪni kɪmiə prɪs mɪnə kape King, kɪni kɪmiə
nəmə rhakə yamə mine Kughen ramarmaru
irəmɪə. Kɪni kɪmiə kwənərəus mɪnə tɪksɪn kape
Kughen. In rɪmnor əmiə məknə mə takharkun
nɪni-ərɪhavyən nəgkɪariən yame ravəhsi-haktə
In tuk kafan nɪhuvəyən mine narɪmnar yame
In rɪmnor. In rɪmɪsəkɪrən əmiə mə taksətə ye
nəpɪgnapiən, mhauə ye nɪkakɪen huvə kafan.

¹⁰ Apa kupən, kɪmiə narmamə apnəpɪg əmə;
mərig taktəkun ai, kɪmiə kwənərəus mɪnə kape

Kughen.† Apa kupən, nimmhapəh nharkunien nihuvəyen kape Kughen; məriḡ taktəkun ai, nakwənharkun nihuvəyen kape Kughen.

11 Yo minə tiksın yame yakorkeikei p̄ik əmiə, pəh rikimiə tukraməsik mə tokrei tanə e pəh nien mə rukwanu atuatur kapəmiə. Kitawə kisəmhen əmə kin yepsipis minə, mine nəmə iruə minə ikin e. Ror məkneikin, yakamni-pre skai tuk əmiə mə taksərer isok tuk norien has yamə mine nətəriḡien atuk əmə kapəmiə rorkeikei. Nətəriḡien minə e kasoriah rikimiə rəmhen kin yame tikmir minə kasarowagın kimi əmiə.

12 N̄ipig m-fam kitawə kisarə yerki narmamə yamə mine khapəh nhaniyen nəfrakisien ye Kughen. Kini n̄imraghien kapəmiə tukraməkeikei matuatuk huvə mə tukmə kamharuk-pən pawk nəḡkiarien has irəmiə, məriḡ tuksəm norien huvə minə kapəmiə, kini mhasiai Kughen ye n̄ipig yame In tukruə məkir narmamə iran.

N̄isaiyen nəmehuə minə

13 Kitawə narmamə kape Yermaru, kini kisorkeikei mə tukhasiai nhagın. Ror məkneikin, takasor nəkwai nəmehuə minə fam yamə mine narmamə kamhavəh-sihaktə əriə mə tuksarmaru. Takasor nəkwai yamehuə kape gavman‡ yame in yamehuə əḡkəp,

14 mine kafan nəmehuə yamə mine ramher yərhav kin əriə mə tukasor wok kafan. Iriə tukhavən misor narp̄inien kimi narmamə yamə

† **2:10:** Əmru stori ye Hos 1:6, 9-10; 2-23. **2:11:** Gal 5:17,24

2:12: Mat 5:16 ‡ **2:13:** Gris ramni “Sor nəkwai king.” **2:13:** Taet 3:1

mine kasəkapir natuakəmien kapəriə, kini mhani vi vi narmamə yamə mine kasor norien huvə.

¹⁵ Takasor məkneikin meinai Kughen rorkeikei mə kapəmiə norien huvə minə tukhani-əhu nəgkiarien ətəwao minə kape narmamə yamə mine kapəriə nirkunien rirkək.

¹⁶ Kimiə, pəh nien mə təvhagə hah ramarmaru irəmiə rəmhen kin yame yemehuə kirik ramarmaru ye slef kafan, meinai Kughen ruirisin ta əmiə tukun. Mərig rikimiə tukripəh nəsikien mimə, “Kughen ruirisin ta yo, kini ror məkneikin mə yakirkun norien naha nhagin yame yakorkeikei, nar apnapig mə in təvhagə hah.” Nikam. Kimiə slef minə kape Kughen, kini ror məkneikin, taksəri-pən norien yamə mine kisatuatuk.

¹⁷ Takhavəhsi-pən nisaiyen yame ratuatum kimi narmamə m-fam. Taksorkeikei nəməhuak minə, in e narmamə kape Kughen minə, kini takhagin mhasiai Kughen, kini mhasiai min nəməhuə§ minə.

¹⁸ Kimiə slef minə, takasəkeikei misor nəkwai kapəmiə nəməhuə minə, kini mhavəhsi-pən nisaiyen kimi əriə. Taksor-pən məknakin kimi əriə m-fam, yamə mine kasor rimar-pre tuk əmiə, mine yamə mine kasərik mitə pik əmiə.

¹⁹ Tukmə ror kimiə naksor əmə nar atuatum, mərig kapəmiə nəməhuə minə kasor ahas-pre kimi əmiə, kini nakasərig rahas kin. Mərig riki Kughen tukragien tuk əmiə tukmə nakharəhpikin nipig əutən minə a masərer tim tim əmə meinai nakasarha-pən əmə tuk Kughen.

2:15: 1 Pita 3:16 § **2:17:** Gris ramni “Hasiai king.” **2:17:**
Rom 12:10 **2:18:** Efes 6:5

20 ?Nakmə ta mə to nakor nar has kirik, kini nəmehuə minə khauh ik tukun, kini narmamə to khani-vi-vi ik tukun uə? Nīkam, tukhani mə nīmivəh narpinien yame ratuatuk. Mərig tukmə nakamor əmə norien huvə minə, nar apnapig narmamə kamhauh ik tukun, Kughen, rikin tukragien əmə tuk ik.

21 Kughen rīmnokrən kin əmiə mə taksərig nəmhəyen meinai Kristo rīmnərig nəmhəyen tuk əmiə. In rīmnəkupən mhajoun norien atuatur a mə kimia taksəri-pən əmə tamhek nihun.

22 Nəkwəkwə kape Kughen rīmini kupən mīmə, “In rīmipəh norien təvhagə has kirik, kini In rīmipəh nīnien nəgkiarien eikuə kirik.” *(Aes 53:9)*

23 Narmamə kimnhani hah pawk In, mərig In rīmipəh nhorpinien tai nəgkiarien has kapəriə. Rīmnərig pawk nəmhəyen ye nīpran, mərig rīmipəh nīnien mə tukrarpin tai norien has kapəriə. Mərig In rīmnərəhu-pən narimnar fam ye kwermi Kughen yame nīpig m-fam kafan norien kape nəkirien narmamə in ratuatuk əmə.

24 Ye nīpig a, Yesu rīmnəker ye nai kamarkwao kin, mivəh narpinien kape təvhagə has minə fam kapətawə ye nīpran. In rīmamhə mə təvhagə has minə kapətawə tukror infamien kini mə kitawə tukhamragh, misəri-pən swatur kape natuatukien.

“Kimoh In, rīmnərig nəmhəyen ye nīpran tuk nīvəh-miraghien ətawə.” *(Aes 53:5-6)*

25 “Apa kupən, kimiə nımısəmhen kın sipsip yamə mine kaserwei.
Mərig taktəkun ai, nakwəsasarar mınhauə tuk Yermamə Yame Ramarha Huvə tuk Sipsip mınə, in e, Yermamə Yame Ramarha Huvə tuk nımraghien kapəmiə.” (Esik 34:5-6)

3

Norien atuatuk kape yerman mine piraovın yame kwəwarkurək ta

1-2 Kını ye norien kırıkianə əmə kape nısiayen Yermaru, kimiə nıpiraovın yamə mine nakwəsarkurək ta, takasəkeikei mısor nəkwai narman kapəmiə. Kını tukmə narman kapəmiə khapəh nhaniyen nəfrakisien ye nəgkiarien kape Kughen, norien huvə əmə kapəmiə tukrıvi əriə khauə mhani nəfrakisien iran. Narman kapəmiə tuksəm mə norien kapəmiə ratuatuk, kını mine narmamə kamhasiai əmiə, norien e rəmhen tuk nıviyen əriə. Nəgkiarien kırık rırkək mə to naksəsik əpnis pən mhavi əriə kın.

3-4 Pəh narman tuksəm əmiə kharkun mə nakhahuvə. Mərig pəh nien mə nakahuvə meinai nakhavəhsi-pən neipən huvə, uə naksərər huvə nıkwənemiə, uə naksəkwan jen uə nakharuk-pən narımnar kımnor kın gol ye nımətırgımıə. Mərig pəh tuksəm əmiə kharkun mə nakhahuvə tuk narımnar yame to rıpəh nahasien tuk nıpıg kırık. In e ye nımraghien kapəmiə, mə nakasarə mar, kını mısarə apıs-apıs. Norien mınə e khahuvə ye nımri Kughen.

⁵ In e norien kape nīpianəhuak kupən yamə mine kimisərahū-pən tim tim nətərigien kapəriə ye Kughen. Iriə kimnasor nəkwai narman minə kapəriə, kini ye norien a, kimisor rikiriə rhuvə.

⁶ Rəmhen kīn Sera kupən, in ramor nəkwai Ebraham, kini mamokrən kīn in mə kafan yemehuə. Kini kimiə e kwənərəus kape Sera tukmə naksor norien yamə mine kisatuatuk, mhapəh nhaginien kīn nar kīrik.

⁷ Kini ye norien kīrikianə əmə mīn, kimiə narman yamə mine nakwəsarkurək ta, misarə kimiə nīpiraovīn kapəmiə, takasəkeikei masarha huvə tuk nīmraghien kapəriə. Takasəkeikei mhasiai əriə meinai iriə khapəh nhaskaiyen rəmhen kīn əmiə, kini mine kimiə miriə mīn takhavəh nar huvə e yame Kughen Rīmtawə tukrivəsi-pre, in e nīmraghien rerīn. Tukror məkneikīn mə nar kīrik rīrkək yame to rərer əswasīg kīn nəhuakien kapəmiə.

Nəməhuak minə fam

⁸ Nəgkiarīen infamien e. Kimiə mīfam takasəkeikei mīsor məkneikīn: Takhavəh nətərigien kīrikianə; rikimiə tukreihuə tuk əmiə mīnə; taksorkeikei əmiə mīnə; taksor rikimiə rīmar tuk əmiə mīnə; taksor nərigien kapəmiə reiwaiyu.

⁹ Kini tukmə narmamə kasor ahas-pre tuk əmiə, mərig takhapəh nīsarpienien tai norien has kapəriə. Tukmə narmamə kasəgkiar has-pre kimi əmiə, mərig takhapəh nīsarpienien. Mərig taksəhuak, misaiyoh Kughen mə tukror huvə pən kimi əriə. Taksor məkneikīn meinai Kughen rīmnokrən kīn

əmiə mə taksor məkneikin, mīpihavəh nihuvəyen kafan.

¹⁰ Meinai Nəkwəkwə kape Kughen rīmini kupən mīmə,

“Yermamə yame rorkeikei nīmraghien huvə,
kīni morkeikei mə tukramərig huvə ye nīpig
mīfam,

in to rīpəh nīniyen nəgkiarien has mīnə,
kīni in to rīpəh neikuəyen.

¹¹ In tukraməkeikei marar ye norien has mīnə,
kīni mor əmə narīmnar yame rhuvə.

In tukraməkeikei mamarkut pīk mə tukramarə iriə
narmamə m-fam ye nəmərīnuyen.

¹² In tukraməkeikei mamor məkneikin meinai
Kughen Yermaru ramarha huvə tuk nar-
mamə yamə mīne kīsatuatuk,

kīni mamətərig huvə kīn nəhuakien kapəriə,
mərig In mamor tikmīr kīmi narmamə yamə
mīne kasor təvhagə hah.” (Sam 34:12-16)

¹³ Kīni tukmə naksarkut pīk tuk norien
narīmnar yamə mīne khahuvə, yermamə kīrik
rīrkək yame to rorīah əfrakis əmiə.

¹⁴ Mərig tukmə narmamə kamhauh əmiə tuk
norien atuatuk kapəriə, mərig Kughen tukrīvəhsi-
pre nihuvəyen.

“Takhapəh nhaginien kīn nəmhəyen yame nar-
mamə tukasor,

kīni pəh rīkimiə tukrīpəh nəsik-pīkien.” (Aes
8:12-13)

¹⁵ Takasəkeikei mhavəh Yesu Kristo rəmhen
kīn Yermaru kapəriə maməkupən ye nīmraghien
kapəriə. Kīni tukmə narmamə kīsaiyoh əmiə

mhamə, “Rhawor e nakasəṛəhu-pən məknakin nətərigien kapəmiə ye Yesu,” kini nīpig mīfam takasəkeikei misərer matuk tuk nhorpinien nəgkiarien kapəriə. Mərig tukmə naksəgkiar, səgkiar mar kimi əriə, mhasiai əriə.

¹⁶ Kini ye nīpig mīfam takasəkeikei mharkun mə norien kapəmiə in ratuatuk əmə. Kini tukmə narmamə khani has norien huvə minə kapəmiə meinai kimiə narmamə kape Kristo, mərig iriə tukpisauris tuk nini-hahyen əmiə.

¹⁷ Tukmə ye nərigien kape Kughen mə narmamə tukhauh əmiə tuk norien huvə minə kapəmiə, nar e in rhuvə rapita yame naksor norien has, narmamə kamhauh əmiə tukun.

¹⁸ Ror məkneikin meinai Kristo rīmamhə tuk təvhagə has minə, rīmamhə mīkīrikianə əmə, nəmhen. In yemə atuaturk əgkəp, mərig rīmamhə tuk narmamə yamə mine khapəh nisatuaturkien mə In tukrīpik əriə mhavən tuk Kughen. Kimīshopni In, nīpran rīmhə, mərig Nanmin kape Kughen rīmnor In ramragh min ye nīmhəyen kafan.

¹⁹ Məkneikin Nanmin kape Kughen rīkīr In rīvən mīni-ərhav nəgkiarien kape Kughen kimi nanmī narmamə yamə mine kwənhamhə misəmīr ye kalabus,

²⁰ iriə a yamə mine kimīsəsik pawk nəkwai Kughen, mərig In rīmnēito kīn əriə, nərigien kafan rəpomh. In a ye nīpig yame Noa rīmnəvhīrəkīn rao iran, narmamə eit əmə kīmnīsārə ye nəkwai rao, kīni Kughen rīmīvəh mīragh əriə ye nīpig rao a rīmnaiyū mameiai-pən ye nu ehua.

²¹ Kini nu ehuə a in rimnor nimtətien ye baptaes yame ramhajoun mə Kughen ravəh mīragh ətawə ye norien e yame In rimnor Yesu Kristo rimamragh min ye nimhəyen kafan. Mərig norien baptaes e, nīpran, pəh nien mə kaməkwi-ta nəmkimik ye nīprai jir, mərig nīpran e kitawə kwəsasar ye norien has kapətawə, mhauə tuk Kughen, masərig yerkitawə mə təvhagə has ruirkək.

²² Kini Yesu Kristo ruavən ta apa ye rao ye neai, kini mamkwətə ye nīkar Kughen matuk, mamehuə ye agelo minə fam, mine yarmhə minə fam, mine nanmin minə fam, mine yermaru minə fam.

4

Swatuk kape norien nəkwai Kughen

¹ Meinai nīpig Yesu Kristo rimnamarə ye tokrei tanə, In mamərig rahas ye nīpran, kini ye norien kirikianə əmə min, kimiə takasəkeikei mhawəh min nərigien a, mə taksərer tim tim. Meinai yer-mamə yame ramərig rahas ye nīpran, ramhajoun mə rinəpəh ta norien kape təvhagə has.

² Ror məkneikin, kimiə yamə mine nakasarə hanə ye tokrei tanə e, takhapəh nisəri-pəniyen narimnar has yamə mine kamhaurə atuk ye nərigien kapəmiə. Mərig taksor nəkwai Kughen.

³ Mərig kimiə nakwəsoriah ta nīpig rehuə tuk nīkwasigien kin norien minə kape narmamə yamə mine khapəh nhaniyen nəfrakisien ye Kughen. Kupan kimiə nakamhakir apnapig nīpiraovin; kini nətərigien kapəmiə ramvən əmə tuk nar has minə; kini misapis pik kin ninimien; kini masor

lafet kape nīrpəhuyen nīpiraovin; kini mamhanim alikol kini misapis misarmar; kini masəhuak kimi nanminar minə, in e nəpnaihyen kafan rahas pik.

⁴ Mərig taktəkun ai, rukreikin kapəriə kapə meinai kimiə nakwəsəpəh nhakwasigien kin əriə mamhavən kimiə miriə mhavi-ərhav ye kwənarəruə kape təvhagə has kapəriə. Kini iriə masoriah pik nhagmiə tukun.

⁵ Mərig iriə tukasəkeikei mhani-ərhav narimnar fam ye nīmraghien kapəriə kimi Kughen yame In ramərer matuk mə tukrəkir əmhen narmamə yamə mine kwənhamhə mine yamə mine kamhamragh.

⁶ Ror pən kwənhani-ərhav-pən ta Nəvsaoyen Huvə kimi narmamə yamə mine kwənhamhə ta*; mə nar apnapig mə narmamə kimnhauh əriə ye tokrei tanə, mərig Nanmin kape Kughen rirkun norien əriə mə tuksarə iriə min ye rao ye neai.

⁷ Kitawə kwənhauə ipakə tuk nīpig yame narimnar minə fam tukharkək iran. Ror məkneikin, rikimiə tukramarə, kini takasəkeikei misarha huvə tuk nīmraghien kapəmiə, mə takharkun nəgkarien kimi Kughen ye nəhuakien yame ror nanmin.

⁸ Mərig nar yame rhuvə pik mə takasor - tak-sorkeikei əmiə minə yerkimiə m-fam, meinai tukmə nakasor məknakin, takhapəh nisərigien norien has yamə mine nakasor irəmiə minə.

⁹ Nəkwai nimə kapəmiə, kape narmamə m-fam. Tukmə khaurə ye nəkwai nimə, takhapəh nhani-pikien əriə.

4:3: Efes 2:2-3 **4:5:** Wok 10:42 * **4:6:** Emru 1 Pita 3:19-20
mine 1 Tes 4:13-18. **4:7:** Rom 13:11-12 **4:8:** 1 Pita 1:22

10 Kughen rimiwəh-sipre nirkunien pisin pisin kimi əmiə kirikianə kirikianə. Rhuvə mə taksor narimnar ye nirkunien minə a misasitu irəmiə minə. Kini taksor narimnar a ye norien kape yorwok yamə mine kator wok atuatur kape Kughen nipig mifam. Taksəwhai nihuvəyen kafan ye swatur pisin pisin yamə mine In rimiwəh-si-pre.

11 Tukmə Kughen rimiwəh-sipən nirkunien kimi yermamə kirik tuk nini-ərhavyen nəgkiarien, pəh tukrəgkiar rəmhen kin yame Kughen atuk In raməgkiar. Kini tukmə Kughen rimiwəh-si-pən nirkunien kimi yermamə kirik tuk nasituyen ye narmamə, pəh tukrasitu irəriə ye nəsaninien yame Kughen riwəhsi-pən kimin. Ye norien minə fam, narmamə tuksəgnəgin Kughen tuk nar yame Yesu Kristo rimnor. Pəh kitawə tukhani-ərhav kafan nihuvəyen mine nəsaninien mhavən mhavən mhapəh nisorien infamien. Amen.

Nəməhuak minə tuksəriğ rahas ye nıprairiə

12 Yo minə tiksın, yame yakorkeikei pik əmiə, takhapəh nisakurien tuk nəmhəyen yamə mine kamhaurə tuk əmiə mə tuksəm-ru nhatətəyen kapəmiə.

13 Məriğ tukmə nakasəriğ nəmhəyen rəmhen kin yame Kristo rimnəriğ, pəh rikimiə tukramagien əmə, mə nipig yame Kristo tukrıreriğ-pə min iran, nıkhakien tukrarkurao iran, rikimiə tukragien pik.

14 Tukmə narmamə kamhani hah əmiə tuk nhag Kristo, məriğ Kughen tukriwəhsi-pre nihuvəyen,

meinai Nanm̄in kape Kughen yame r̄əsan̄in makak, ram̄əm̄ir ir̄əm̄iə.

¹⁵ Rhuv̄ə mə, tukm̄ə narmam̄ə kham̄ə tukhauh ik, p̄əh nien mə kamhauh ik meinai n̄imnakap̄ir loa k̄irik, uə n̄imnhopni yermam̄ə, uə n̄imnəkr̄əh k̄in nar k̄irik, uə n̄imnəgkiar ye nar k̄irik yame pa rim̄ə kafam.

¹⁶ M̄ərig tukm̄ə kham̄ə tukhauh ik, p̄əh tukhauh əmə ik meinai ik yem̄əhuak k̄irik. K̄ini takp̄əh naur̄isien tukun. M̄ərig takəgn̄əgin Kughen meinai nakv̄əh nhag e Kristen.

¹⁷ Ror m̄əkneikin meinai n̄ip̄ig kape n̄əkirien narmam̄ə rūərikakun ta. K̄ini Kughen tukr̄əkup̄ən m̄əkir narmam̄ə m̄in̄ə kafan. !K̄ini rahas p̄ik tuk narmam̄ə yam̄ə m̄ine khap̄əh n̄is̄ət̄ərigien k̄in N̄əvs̄aoyen Huv̄ə kape Kughen!

¹⁸ N̄əkw̄əkw̄ə kape Kughen ramni m̄im̄ə,
 “Tukm̄ə narmam̄ə yam̄ə m̄ine k̄is̄atuatuk,
 yam̄ə m̄ine Kughen rim̄iv̄əh miragh əriə
 kamhar̄əh-p̄ikin n̄ip̄ig ət̄ən,
 k̄ini m̄ərig, narmam̄ə yam̄ə m̄ine kaseinein
 Kughen masor t̄əvhaḡə hah, tukamhar̄əh-
 p̄ikin p̄ik n̄ip̄ig ət̄ən.” *(Prov 11:31)*

¹⁹ K̄ini ror m̄əkneikin, narmam̄ə yam̄ə m̄ine Kughen rameighan k̄in əriə k̄is̄ərig rahas ye n̄ip̄airiə, tukas̄əkeikei m̄is̄ər̄əhu-p̄ən n̄imraghien kap̄əriə ye kwerm̄in, yame rim̄nor narim̄nar fam, yame In to rap̄əh nor-t̄əkunien kafan n̄əgkiarien. K̄ini rhuv̄ə mə iriə tukas̄əkeikei masor norien yame rhuv̄ə mamharp̄in.

5

Nəgkiarien ramvən kimi elda minə mine nitamaruə

¹ Kini taktəkun ai, yakorkeikei mə jakəgkiar kəskəh kimi əmiə elda minə kape niməhuak. Yo elda kirik rəmhen kin əmiə, kini yo min yimnəm kin nimirik nəmhəyen kape Kristo, kini yo jakvəh nimiraghien rerin yame Kristo tukrivəhsi-pə.

² Kafak e nəgkiarien yakamni-pre tuk əmiə mimə, taksarha huvə tuk narmamə minə kape Kughen yamə mine kasəmir ye kwermimimə, rəmhen kin yermamə yame ramarha huvə tuk sipsip minə. Pəh nien mə naksarha huvə tuk narmamə minə kape Kughen meinai kaməkeikei kimi əmiə tukun, mərig meinai rikimimə ramagien tukun. In e nərigien yame Kughen rorkeikei. Kini takhapəh nisor-əməyen tuk mane; mərig taksor meinai rikimimə ramagien əmə mə taksasitu ye narmamə.

³ Mərig rapəh nəmhenien mə kimimə takhauə misəmhen kin nəmasur yamə mine kasərik mitə yorwok kapəriə minə, mərig kimimə taksor norien yame in ratuatuk mihuvə mə nəməhuak minə tuksəm norien kapəmiə khakwasig kin.

⁴ Yamehuə kape narmamə yamə mine kasarha huvə tuk sipsip minə natukrirerig-pə min, kini ye nipig a, In tukrivəh-si-pre kapəmiə nərokien, rəmhen kin yame kəvəvhao-pən kin nar kirik ye kapən kapə yermamə yame rimnapita ye

naiyuyen. Mərig nərokien e, nımraghien rerin, to rapəh nahasien tuk nıpiğ kirik.

⁵ Kini ye norien kirikianə əmə min, kimiə nıtamaruə, hasiai masor nəkwai elda minə kape nıməhuak. Kini kimiə mıfam əgkəp takhavəhsi-əhu kapəmiə nərigien, mhasiai əmiə minə fam. Taksor məknakin meinai Nəkwəkwə kape Kughen ramni mımə,

“Kughen rikin rapəh nagienien tuk narmamə yamə mine kisausit, mamərer əswasig kin əriə,

mərig In ramautə-pən kin kafan nıhuvəyen kimi narmamə yamə mine kamhavəhsi-əhu atuk əriə.”

(Prov. 3:34)

⁶ Kini ror məkneikin, takhavəh-si əhu atuk əmiə masəmir ye kwermi Kughen əsanin mə In tukrivəh-si haktə əmiə ye nıpiğ atuatuk kafan.

⁷ Nərimnar fam yamə mine nakasərig pik mhapam kin, havəhsi-pən kimi Kughen meinai In ramarha huvə tuk əmiə.

⁸ Sarha, masərig əmiə, meinai, kapəmiə tikmir Setan in rəmhen kin laeon yame ramaiyu apis apis, mamokworuə, nehe nəkwən ramaiyu, mamarha-kin yermamə mə tukrəs mətgai.

⁹ Sərer tim tim ye nhatətəyen kapəmiə nıpiğ Setan ramuə tuk əmiə, meinai nəməhuak minə tiksın ikin minə fam ye tanımtanə, kimiə miriə nakasərig nəmhəyen kirikianə əmə.

¹⁰ Mərig takasərig nəmhəyen kape nıpiğ kwəkwə əmə, kwasig ikin, Kughen tukror əmiə naksərig

5:4: Rev 2:10 **5:5:** Efes 5:21; Jem 4:6 **5:6:** Mat 23:12; Luk 14:11; Jem 4:10 **5:7:** Mat 6:25-30 **5:8:** 1 Tes 5:6 **5:9:** Efes 6:10-18; Jem 4:7 **5:9:** Efes 6:11-13; Jem 4:7

rhuṽə mīn ye kapəmiə nīmraghien, kini mor naksəsanin ye kapəmiə nhatətəyen, masərer tim tim, kini nar kīrik rīrkək mə to rivi-ta əmiə. Nihuvəyen mīnə fam kamhasi-pən əmə tuk Kughen, kini In rīmnokrən kīn əmiə mə takhauə tuk Kristo mīsarə ye rao ye neai kape rerin.

¹¹ Pəh kitawə tukhani-ərhav nəsaniēn kape narmaruyen kafan, mamhavən, mhavən, mhapəh nisorien infamien. Amen.

Pita rini nəgkiarīen infamien kafan ye nəkwəkwə e

¹² Kwən e Saelas* rīmnasitu irak, kīmru mīn, yakrərai nəkwəkwə e, kini yakaməm in rəmhen kīn piak kīrik, in yemə huvə kīrik, kini kafak nəfrakisīen raməmīr iran. Yakmərərai nəgkiarīen kwəkwə ye nəkwəkwə e kīmi əmiə mə jakrəvəh-si haktə kapəmiə nətərigien. Kini yakamni-ərhav nərigien yame yīmīrai ta, yamə mīne kasəgkiar ye nihuvəyen əfrakis kape Kughen. Sərer timtim irəriə.

¹³ Piaumiə mīnə mīne nowinmiə mīnə kape nīməhuak eikīn e Rom kasokrən huvə irəmiə. Kughen rīmīrpen əmiə miriə. Kini kwən e Mak yame yakokrən kīn in mə ‘narīk,’ in mīn ramokrən huvə irəmiə.†

¹⁴ Sokrən huvə irəmiə mīnə rəmhen kīn mə kīmiə kīrikianə əmə ye Kristo.

* **5:12:** Gris ramni Silvanus, mərig tukmə ror nhag pīsīn e Saelas.

5:12: Wok 12:2,25; 13:13; 15:22,30 † **5:13:** Nəgkiarīen kape Gris ramni mə, “Nīpig naksəfugin əmiə mīnə, taksor ‘holy kiss’ irəmiə mīnə.” ‘Holy Kiss’ ror nīmətīen mə kasəfugin pən ye Yesu masorkeikei əriə mīnə.

Pəh Kughen tukrautə-pre kɪn kafan
nəmərɪnuyen kɪmi əmiə m-fam e narmamə kape
Kristo mɪnə.

**Nəkʷəkʷə imərhakə kape kughen: nirpenien
vi
The New Testament in the Southwest Tanna Language
of Vanuatu
Le Nouveau Testament dans la langue sud-ouest Tanna
de Vanuatu**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Southwest Tanna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tanna, Southwest

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

ad9e16d0-33ca-5cbe-ad05-46d1635fa22b